

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «СТЕБНИЦЬКИЙ І КОМФОРТ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF STEBNITSKIY AND KOMFORT v. UKRAINE)**

(Заява № 10687/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

3 лютого 2011 року

ОСТАТОЧНЕ

03/05/2011

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Стебницький і «Комфорт» проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),
Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva),
Ганна Юдківська (Ganna Yudkivska),
Ангеліка Нусбергер (Angelika Nußberger),
Юлія Лаффранк (Julia Laffranque), *судді*,

та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 11 січня 2011 року
постановляє таке рішення, що було ухвалено в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу розпочато за заявою (№ 10687/02), яку 22 лютого 2002 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянин України Володимир Геннадійович Стебницький (далі — заявник), директор українського приватного підприємства «Комфорт» (далі — підприємство-заявник).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — Ю. Зайцев з Міністерства юстиції України.

3. 29 травня 2007 року Суд визнав заяву частково неприйнятною. Суд вирішив повідомити Уряд про скарги щодо тривалості кримінального провадження стосовно заявника, а також щодо стверджуваної несправедливості розгляду справ щодо: компенсації підприємству-заявнику, його банкрутства та невиконання судових рішень від 13 грудня 1999 року та 29 червня 2000 року, постановлених на користь підприємства-заявника; відмови національних судів присудити відшкодування шкоди, завданої, як стверджувалося, Державною виконавчою службою України; та процедури банкрутства, розпочатої щодо підприємства-заявника. Суд також вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно (стаття 29).

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник народився у 1960 році та проживає у м. Донецьку. Підприємство-заявник також розташоване у м. Донецьку.

А. Виконання рішень на користь підприємства-заявника

5. 13 грудня 1999 року та 29 червня 2000 року господарський суд Донецької області присудив стягнути з ВАТ «Є.» на користь підприємства-заявника 27 159,11¹ та 30 786,83 грн² відповідно. Між листопадом 2000 року та січнем 2001 року відділ Державної виконавчої служби Єнакіївського міського управління юстиції (далі — виконавча служба) відкрив виконавче провадження.

6. У грудні 2001 року підприємство-заявник звернулося до господарського суду Донецької області зі скаргою на бездіяльність виконавчої служби при виконанні вищезазначених судових рішень. 18 червня 2003 року суд постановив ухвалу, якою задовольнив скаргу підприємства-заявника та зобов'язав виконавчу службу виконати судові рішення. 17 вересня 2003 року Донецький апеляційний господарський суд залишив вищезазначену ухвалу без змін.

7. Судові рішення від 13 грудня 1999 року та 29 червня 2000 року, постановлені на користь підприємства-заявника, були виконані до листопада 2003 року.

В. Проведення щодо відшкодування збитків виконавчою службою

8. У невизначену дату підприємство-заявник звернулося до господарського суду Донецької області з позовом до виконавчої служби, вимагаючи відшкодування матеріальної шкоди (інфляційних витрат) на суму 11 657,42 грн³, яка була спричинена тривалим виконанням ухвал від 13 грудня 1999 року та 29 червня 2000 року, постановлених на його користь.

9. 3 березня 2004 року суд відмовив у задоволенні позову підприємства-заявника. 18 травня 2004 року Донецький апеляційний господарський суд залишив вищезазначену ухвалу без змін.

10. 17 червня 2004 року Вищий господарський суд України повернув касаційну скаргу підприємства-заявника без розгляду, оскільки воно не сплатило державне мито. Підприємство-заявник оскаржило вищезазначену ухвалу, стверджуючи, що згідно зі статтею 86 Закону України «Про виконавче провадження» стягувач звільняється від сплати державного мита у справах за позовами до

¹ На час подій приблизно 4967,37 євро.

² На час подій приблизно 5906,71 євро.

³ На час подій приблизно 1837,85 євро.

юридичної особи, уповноваженої виконувати судові рішення про відшкодування шкоди, завданої невиконанням рішення.

11. 3 листопада 2004 року Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу підприємства-заявника як необґрунтовану.

С. Провадження у справі про банкрутство

12. Протягом періоду з 2000 по 2002 рік підприємство-заявник подавало до судів численні позови проти Державної податкової інспекції у Ворошиловському районі м. Донецька (далі — податкова інспекція), оскаржуючи стягнення податків, штрафів тощо.

13. У червні 2003 року податкова інспекція подала до господарського суду Донецької області заяву про порушення провадження у справі про банкрутство підприємства-заявника. Податкова інспекція стверджувала, що підприємство-заявник не сплатило у 2000 році 57 840,91 грн⁴ податків і до нього було застосовано податкову заставу. Крім того, остання грошова операція по рахунку підприємства-заявника відбулася більш як рік тому, а місцезнаходження підприємства-заявника невідоме. Як вбачається, підприємство-заявник не було повідомлено про це провадження.

14. 4 вересня 2003 року за відсутності представника підприємства-заявника суд визнав підприємство-заявника банкрутом у зв'язку з несплатою до державного бюджету 57 840,91 грн податків. Ліквідатором було призначено Державну податкову інспекцію у Ворошиловському районі м. Донецька.

15. Як стверджує підприємство-заявник, воно було повідомлено про це рішення тільки листом від 10 березня 2004 року. Згодом підприємство-заявник подало до суду клопотання про поновлення пропущеного строку для подання апеляційної скарги на постанову від 4 вересня 2003 року. 22 квітня 2004 року Донецький апеляційний господарський суд відмовив у задоволенні цього клопотання, оскільки згідно зі статтею 93 Господарського процесуального кодексу України відповідний тримісячний строк подання заяви, що розпочинається з дати, коли було постановлено оскаржувану ухвалу або постанову, закінчився. 22 червня 2004 року Вищий господарський суд України відхилив скаргу підприємства-заявника на вищезазначені рішення у зв'язку з недотриманням встановлених законодавством процесуальних формальностей. 3 листопада 2004 року Верховний Суд України відмовив у задоволенні касаційної скарги підприємства-заявника.

⁴ На час подій приблизно 10 140,40 євро.

16. 19 квітня 2004 року підприємство-заявник подало заяву про перегляд постанови суду від 4 вересня 2003 року у зв'язку з нововиявленими обставинами.

17. 27 квітня 2004 року господарський суд Донецької області прийняв заяву підприємства-заявника.

18. 24 травня 2004 року провадження у справі було зупинено в очікуванні розгляду поданої у 2004 році скарги підприємства-заявника до податкової інспекції щодо законності рішення останньої від 30 квітня 2000 року про сплату підприємством-заявником донарахованого податку та застосування до нього фінансових санкцій.

19. 30 червня 2004 року скарга підприємства-заявника на рішення від 30 квітня 2000 року була залишена без розгляду, оскільки підприємство-заявник було визнано банкрутом. Остаточне рішення у цій справі було прийнято Верховним Судом України 13 січня 2005 року.

20. 21 жовтня 2005 року господарський суд Донецької області відновив провадження.

21. 13 грудня 2005 року господарський суд Донецької області скасував постанову від 4 вересня 2003 року, оскільки підприємство-заявник не було належним чином повідомлене про провадження у справі про його банкрутство. Суд також припинив провадження у справі про банкрутство та зобов'язав податкову інспекцію оприлюднити спростування визнання підприємства-заявника банкрутом.

22. У своїх зауваженнях від 25 грудня 2007 року підприємство-заявник повідомило, що на той момент таке спростування все ще не було оприлюднено.

Д. Кримінальне провадження щодо заявника

23. 6 квітня 2000 року податкова міліція порушила щодо заявника кримінальну справу в зв'язку з ухиленням від сплати податків. Пізніше справу було передано до прокуратури для здійснення досудового слідства.

24. 5 липня 2000 року прокуратура м. Донецька порушила щодо заявника нову кримінальну справу за обвинуваченням у вчиненні посадового підлогу та об'єднала її з попередньою справою. Того ж дня заявнику було пред'явлено обвинувачення у вчиненні вищезначених злочинів.

25. У вересні 2000 року справу було передано на розгляд до суду і 6 жовтня 2000 року Ворошиловський місцевий суд м. Донецька провів розпорядче засідання. У період з жовтня 2000 року до травня 2003 року було проведено сім судових засідань і з різних причин було відкладено двадцять сім засідань (дев'ять разів — у зв'язку

з неявкою заявника та/або його захисника, а один раз — у зв'язку з хворобою заявника). Іншими причинами відкладення засідань були: неявка прокурора та свідків, рішення суду про надання додаткових доказів, участь судді в розгляді іншої справи, відпустка судді тощо.

26. 20 березня 2003 року суд змінив пред'явлене заявнику обвинувачення на обвинувачення у службовій недбалості.

27. 7 травня 2003 року суд повернув справу на додаткове розслідування.

28. 4 липня 2003 року апеляційний суд Донецької області скасував вищезазначену постанову та повернув справу до районного суду для розгляду справи по суті.

29. У період з липня 2003 року по березень 2004 року відбулося одне судове засідання та з різних причин було відкладено шість засідань (три рази — у зв'язку з неявкою заявника).

30. 13 січня 2004 року Верховний Суд України відмовив у задоволенні касаційної скарги заявника на постанову від 7 травня та ухвалу від 4 липня 2003 року.

31. 17 березня 2004 року Ворошиловський районний суд м. Донецька знову повернув справу на додаткове розслідування.

32. 14 травня 2004 року апеляційний суд Донецької області залишив вищезазначену постанову без змін.

33. 9 вересня 2004 року прокуратура Куйбишевського району м. Донецька зупинила кримінальне провадження, порушене за фактом службової недбалості, у зв'язку з неможливістю встановити особу, яка вчинила вищезазначений злочин.

34. 5 травня 2005 року Верховний Суд України відмовив у задоволенні скарги заявника на постанову від 17 березня 2004 року на тій підставі, що така постанова не є предметом розгляду суду касаційної інстанції.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

А. Закон України від 21 квітня 1999 року «Про виконавче провадження»

35. Згідно з частиною першою статті 86 Закону України «Про виконавче провадження» стягувач має право звернутися з позовом до юридичної особи, яка зобов'язана провадити стягнення коштів з боржника, у разі неналежного виконання або невиконання рішення з вини цієї юридичної особи. При цьому стягувач звільняється від сплати державного мита.

36. Частина друга статті 86 передбачає, що збитки, завдані державним виконавцем при здійсненні виконавчого провадження, підлягають відшкодуванню в порядку, передбаченому законом.

В. Інформаційний лист Вищого господарського суду України № 018/344 від 11 квітня 2005 року

37. Згідно з пунктом 26 цього листа під юридичною особою, зазначеною у частині першій статті 86 Закону України «Про виконавче провадження», маються на увазі податкові органи, установи банків та інші організації, але не органи державної виконавчої служби.

С. Закон України від 14 травня 1992 року «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»

38. Згідно зі статтею 3 цього Закону після того, як боржника визнано судом банкрутом, його підприємницька діяльність повинна бути припинена. Суд призначає ліквідатора, який приймає до свого відання майно боржника. Вживши необхідних заходів, спрямованих на пошук, виявлення та повернення майна банкрута, ліквідатор повинен здійснити інвентаризацію та оцінку цього майна, щоб реалізувати його. Після продажу майна та завершення всіх розрахунків з кредиторами ліквідатор подає до господарського суду звіт і ліквідаційний баланс.

ПРАВО

I. МЕЖІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

39. Суд зазначає, що після комунікації справи Уряду держави-відповідача заявник повторив деякі зі своїх первісних скарг, зокрема свою скаргу за підпунктом «d» пункту 3 статті 6 Конвенції. У своїй ухвалі від 29 травня 2007 року про часткову прийнятність заяви Суд відклав розгляд низки скарг заявника (див. вище пункт 3). Решта скарг були визнані неприйнятними. У тих межах, в яких заявник зараз повторює скарги, які вже були визнані неприйнятними, зазначені скарги «за своєю суттю є ідентичними до заяв, що вже були визнані неприйнятними», а тому вони мають бути відхилені згідно з підпунктом «b» пункту 2 і пунктом 4 статті 35 Конвенції.

40. Отже, межі розгляду цієї справи Судом зводяться до тих скарг, розгляд яких був відкладений 29 травня 2007 року.

II. СКАРГА ЗА ПУНКТОМ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

41. Заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на тривалість кримінального провадження щодо нього. У відповідних частинах це положення передбачає таке:

«1. Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який ... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення».

A. Прийнятність

42. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

43. Уряд стверджував, що перший заявник обвинувачувався у вчиненні фінансових злочинів, розслідування яких було доволі складним з огляду на кількість свідків та експертів, яких треба було допитати. Уряд стверджував, що кілька разів заявник не з'являвся до слідчих органів і до суду, подавав клопотання про відкладення засідань для збирання додаткових доказів, заявляв відводи судді та прокурору в його справі і таким чином сприяв збільшенню тривалості розгляду справи. Згідно з твердженнями Уряду державні органи провели ефективні розслідування та судовий розгляд кримінальної справи щодо заявника. Насамкінець, Уряд стверджував, що кримінальне провадження щодо заявника тривало з 6 квітня 2000 року до 9 вересня 2004 року і цей строк, на думку Уряду, був розумним.

44. Заявник заперечував твердження Уряду, що його поведінка сприяла збільшенню тривалості розгляду кримінальної справи щодо нього. Згідно з твердженнями заявника, він не отримував будь-яких рішень про закриття кримінального провадження щодо нього — отже, він вважав, що провадження все ще триває. Він стверджував, що тривалість кримінального провадження була надмірною та суперечила пункту 1 статті 6 Конвенції.

45. Суд повторює, що розумність тривалості цього провадження повинна оцінюватися з урахуванням обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявника та поведінка відповідних державних органів (див., серед багатьох інших джерел,

рішення у справі «*Пелісьє та Сассі проти Франції*» (*Pelissier and Sassi v. France*) [ВП], заява № 25444/94, п. 67, ECHR 1999-II).

46. Суд зазначає, що кримінальна справа щодо заявника була порушена 6 квітня 2000 року. Згодом заявнику було пред'явлено обвинувачення та справу передано до суду. 17 березня 2004 року суд повернув справу на додаткове розслідування. 9 вересня 2004 року прокуратура зупинила провадження у справі у зв'язку з неможливістю встановити особу, яка вчинила злочин, про який йшлося. Суд не має інформації щодо того, які подальші заходи було вжито у справі після вересня 2004 року.

47. Суд зауважує, що, оскільки немає рішення про закриття кримінальної справи, порушеної щодо заявника, він перебуває у стані невизначеності вже більше десяти років. За таких обставин Суд вважає, що кримінальне провадження щодо заявника може вважатися таким, що триває.

48. Отже, тривалість провадження у кримінальній справі щодо заявника не може вважатися розумною. Відповідно було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

III. СКАРГА ЗА СТАТТЕЮ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ЩОДО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

49. У березні 2004 року підприємство-заявник звернулося до Суду зі скаргою щодо справи про банкрутство, порушеної стосовно нього податковою інспекцією. Підприємство-заявник посилалось на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, яка у відповідних частинах передбачає:

Стаття 1 Першого протоколу до Конвенції

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів».

A. Прийнятність

50. Уряд стверджував, що підприємство-заявник не може більше вважатись потерпілим від порушення, оскільки постанова від 4 вересня 2003 року, якою воно визнавалось банкрутом, була скасована.

51. Підприємство-заявник не погодилось.

52. Суд зазначає, що підприємство-заявник було визнано банкрутом 4 вересня 2003 року. Оскільки підприємство не знало про цю постанову до 10 березня 2004 року, важко встановити, якою мірою до вищезазначеної дати ця постанова вплинула на підприємство-заявника.

53. Проте Суд зазначає, що до моменту, коли підприємство-заявник дізналося про постанову від 4 вересня 2003 року, строк її оскарження сплив, а можливості подати клопотання про його поновлення не існувало (див. вище пункт 15). Отже, постанова набрала законної сили та діяла стосовно підприємства-заявника протягом значного проміжку часу, поки не була скасована у грудні 2005 року в рамках перегляду постанови за нововиявленими обставинами.

54. Суд також зазначає, що постанова від 4 вересня 2003 року була скасована на підставі порушення судом першої інстанції процесуальних норм, оскільки її було ухвалено за відсутності представника підприємства-заявника. Уряд не зазначив, чи існували у підприємства-заявника будь-які можливості вимагати відшкодування шкоди, завданої майже дворічною дією постанови про визнання його банкрутом. Зокрема, національне законодавство за таких обставин не передбачало можливості звертатися до суду з вимогою про відшкодування шкоди.

55. Насамкінець, Суд зазначає, що Уряд не надав своїх зауважень щодо твердження підприємства-заявника, що постанова від 13 грудня 2005 року виконана не була.

56. З огляду на те, що протягом тривалого часу підприємство-заявник перебувало під дією постанови про визнання його банкрутом, що її скасування не виправило наслідків ухвалення вищезазначеної постанови, а саме неможливості ведення господарської діяльності протягом близько двох років; що, як вбачається, за таких обставин не існує можливості вимагати відшкодування завданої шкоди та що на виконання постанови від 13 грудня 2005 року не було опубліковано спростування, Суд вважає, що підприємство-заявник усе ще може вважатись потерпілим від стверджуваного порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції. Отже, Суд відхиляє заперечення Уряду.

57. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

58. Уряд повторив свої зауваження щодо прийнятності цієї скарги.

59. Підприємство-заявник стверджувало, що внаслідок ухвалення вищезазначеної постанови його господарська діяльність стала неможливою.

60. Суд повторює, що перша та найбільш важлива вимога статті 1 Першого протоколу до Конвенції полягає у тому, що будь-яке втручання державного органу у право на мирне володіння майном повинно бути законним (див. рішення у справі «*Капітал Банк АД проти Болгарії*» (*Capital Bank AD v. Bulgaria*), заява № 49429/99, п. 133, ECHR 2005-XII (витяги)).

61. Суд зазначає, що своєю постановою від 13 грудня 2005 року національний суд визнав постанову про визнання підприємства-заявника банкрутом від 4 вересня 2003 року незаконною та скасував її.

62. Суд також зазначає, що підприємство-заявник не вказало, якої конкретної шкоди воно зазнало внаслідок ухвалення постанови про визнання його банкрутом. Проте Суд вважає, що питання конкретної шкоди є більш доречним для обґрунтування вимог підприємства-заявника за статтею 41 Конвенції, якщо такі висуватимуться.

63. Суд зауважує, що згідно з національним законодавством у випадку визнання підприємства банкрутом його господарська діяльність припиняється з дати ухвалення постанови про визнання банкрутом. Крім того, зазначене підприємство не може управляти своїм майном, оскільки така функція переходить до ліквідатора. Суд також зауважує, що зазначені обмеження мають на меті ефективно здійснення процедури банкрутства та не можуть вважатися непропорційними. Проте підприємство-заявника було визнано банкрутом згідно з постановою, ухваленою за відсутності його представника, та зазначена постанова пізніше була скасована національним судом як незаконна.

64. Отже, обмеження, накладені на господарську діяльність підприємства-заявника у період з 4 вересня 2003 року по 13 грудня 2005 року, які включали управління майном підприємства-заявника ліквідатором (у цій справі — Державною податковою інспекцією у Ворошиловському районі м. Донецька, тим самим органом, який подав заяву про порушення справи про банкрутство підприємства-заявника), не можуть вважатися законними.

65. Отже, було порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

IV. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

А. Скарга за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо несправедливості провадження про відшкодування шкоди

66. Підприємство-заявник скаржилося за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо несправедливості провадження про відшкодування шкоди.

67. Уряд стверджував, що підприємство-заявник не дотрималось шестимісячного строку, оскільки його скарги на несправедливе провадження у справі про відшкодування шкоди були подані тільки 24 липня 2005 року, хоча остаточне рішення у цій справі було прийнято Верховним Судом України 3 листопада 2004 року.

68. У відповідь підприємство-заявник зазначило, що під час провадження щодо відшкодування шкоди національні суди неправильно тлумачили відповідні законодавчі положення та що інформаційний лист Вищого господарського суду України не мав сили закону.

69. Суд із самого початку зазначає, що підприємство-заявник подало скарги на несправедливість провадження про відшкодування шкоди у своїх листах від 17 березня та 26 липня 2004 року. Отже, підприємство-заявник дотрималось встановленого пунктом 1 статті 35 Конвенції шестимісячного строку.

70. Суд також зазначає, що касаційна скарга підприємства-заявника на відмови судів нижчих інстанцій у задоволенні позову була повернута без розгляду внаслідок того, що підприємство-заявник не сплатило державне мито, яке вимагалось. У цьому зв'язку Суд повторює, що національні суди мають кращі можливості для тлумачення та застосування норм матеріального та процесуального права (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі *«Ріжамадзе проти Грузії» (Rizhamadze v. Georgia)*, заява № 2745/03, п. 21, від 31 липня 2007 року). Підприємство-заявник не скаржилося на те, що зазначене положення було нечітким і непередбачуваним, та не заявляло, що не мало коштів, аби сплатити державне мито, яке вимагалось, і, таким чином, було позбавлене можливості подати касаційну скаргу. Воно просто наполягало на своєму власному тлумаченні цього положення. Оскільки відповідні судові рішення не виявляють будь-якого явно свавільного мотивування (див., для порівняння, рішення у справі *«Донадзе проти Грузії» (Donadze v. Georgia)*, заява № 74644/01, п. 32, від 7 березня 2006 року), Суд вважає, що скарга підприємства-заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо несправедливості провадження про відшкодування шкоди є явно необґрунтованою та повинна бути відхилена згідно з підпунктом «а» пункту 3 та пунктом 4 статті 35 Конвенції.

В. Скарги за статтею 1 Першого протоколу щодо невиконання рішень на користь підприємства-заявника та ненадання йому відшкодування

71. Підприємство-заявник також скаржилося за статтею 1 Першого протоколу на тривале невиконання судових рішень від 13 грудня 1999 року та 29 червня 2000 року та на неприсудження національними судами відшкодування за шкоду, завдану виконавчою службою.

72. Уряд стверджував, що стосовно своєї скарги про неприсудження відшкодування шкоди, яку, як стверджувалося, було завдано виконавчою службою, підприємство-заявник не вичерпало ефективні національні засоби юридичного захисту, оскільки воно не подало касаційну скаргу згідно з вимогами процесуального законодавства (а саме не сплатило державне мито, яке вимагалось). Уряд також повторив свої заперечення щодо дотримання шестимісячного строку подання заяв.

73. Суд зазначає, що боржником у цій справі є приватне підприємство. Суд повторює, що держава не може вважатися відповідальною за відсутність коштів у приватного підприємства та її відповідальність поширюється тільки на дії державних органів у рамках виконавчого провадження (див. ухвалу щодо прийнятності у справі «Шестаков проти Росії» (*Shestakov v. Russia*), заява № 48757/99, від 18 червня 2002 року).

74. Суд зауважує, що законодавство України передбачає можливість оскарження до судів законності дій або бездіяльності виконавчої служби при виконанні судових рішень щодо приватних боржників і можливість подання до них позовів з метою відшкодування шкоди за тривалу несплату присудженої суми (див., наприклад, ухвалу щодо прийнятності у справі «Кукта проти України» (*Kukta v. Ukraine*), заява № 19443/03, від 22 листопада 2005 року).

75. Посилаючись на свої висновки, наведені вище за пунктом 1 статті 6 Конвенції, Суд вважає, що скарга підприємства-заявника за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, навіть якщо припустити, що воно мало виправдані очікування щодо своєї скарги про відшкодування шкоди, має бути відхилена згідно з пунктами 1 і 4 статті 35 Конвенції у зв'язку з невичерпанням національних засобів юридичного захисту.

С. Скарги за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо провадження у справі про банкрутство

76. Уряд стверджував, що підприємство-заявник втратило свій статус потерпілого щодо своєї скарги про провадження у справі

про банкрутство, так як постанова від 4 вересня 2003 року була скасована.

77. У відповідь підприємство-заявник зазначило, що воно не отримувало рішення про припинення провадження у справі про банкрутство та що таке рішення не було виконано. Зокрема, податкові органи не оприлюднили спростування, як це вимагалось постановою від 13 грудня 2005 року. Крім того, підприємство-заявник вважало, що податковий орган може знову порушити справу про банкрутство, не повідомивши про це підприємство-заявника.

78. Суд зазначає, що постановою від 13 грудня 2005 року постанова від 4 вересня 2003 року, щодо якої було подано скаргу, була скасована. Відповідно підприємство-заявник не може стверджувати, що є потерпілим від порушення пункту 1 статті 6 Конвенції. Його скарга за пунктом 1 статті 6 Конвенції стосовно провадження у справі про банкрутство є явно необґрунтованою та повинна бути відхилена згідно з підпунктом «а» пункту 3 та пунктом 4 статті 35 Конвенції.

V. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

79. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

80. Заявник вимагав 1 036 440,06 грн⁵, а підприємство-заявник вимагало 1 851 687,12 грн⁶ відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

81. Уряд вважав вимоги заявників надмірними та необґрунтованими.

82. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням і заявленим відшкодуванням матеріальної шкоди, а тому відхиляє цю вимогу.

83. Що стосується вимог заявників щодо відшкодування моральної шкоди, Суд вважає, що констатація ним порушення сама по собі є достатньо справедливою сатисфакцією щодо вимог підприємства-заявника. З іншого боку, Суд присуджує заявникові 4000 євро відшкодування моральної шкоди.

⁵ Приблизно 92 959,80 євро.

⁶ Приблизно 166 080 євро.

В. Судові та інші витрати

84. Заявники також вимагали 806,29 грн⁷ компенсації витрат, понесених у національних судах та у Суді.

85. Уряд зазначив, що залишає це питання на розсуд Суду.

86. Відповідно до практики Суду заявник має право на відшкодування судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними та неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. У цій справі з огляду на документи, що є в розпорядженні Суду, та на зазначені вище критерії Суд відхиляє вимогу щодо компенсації судових витрат у національних судах і вважає за належне присудити заявникові 33 євро компенсації витрат, понесених під час провадження у Суді.

С. Пеня

87. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості провадження у кримінальній справі заявника та за статтею 1 Першого протоколу щодо провадження у справі про банкрутство підприємства-заявника прийнятними, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що було порушення статті 1 Першого протоколу.

4. *Постановляє*, що:

(а) встановлення порушення саме по собі являє собою справедливу сатисфакцію нематеріальної шкоди, якої зазнало підприємство-заявник;

(б) протягом трьох місяців з дня набуття рішенням статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач має сплатити заявнику 4000 (чотири тисячі) євро відшкодування моральної шкоди і 33 (тридцять три) євро компенсації судових витрат разом з будь-якими податками, які можуть

⁷ Приблизно 72,32 євро.

нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(с) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 3 лютого 2011 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(*Claudia Westerdiek*)
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
(*Peer Lorenzen*)
Голова